

[6] Een nieuw laboratorium en een andere universiteit. De jaren 1965-1987

Op 12 oktober 1966 werd er een feestelijke bijeenkomst gehouden ter gelegenheid van de officiële opening van acht nieuwe VU-gebouwen op het terrein aan de De Boelelaan in Buitenveldert, waaronder het academisch ziekenhuis, het natuurkundig laboratorium en het cyclotrongebouw.¹ Jonker, Sizoo's opvolger als hoogleraar-directeur van het natuurkundig laboratorium, hield bij deze gelegenheid een toespraak waarin de 'innige blijdschap en diepe dankbaarheid' die voortkwam uit de verhuizing naar het nieuwe laboratorium de opmaat was voor een betoog over studievrijheid en efficiëntie van het wetenschappelijk onderwijs: 'De beklemming van de oude bekrompen en vaak primitieve behuizing valt weg. Er is een verschiep waarin de realisering van lang gekoesterde wensen mogelijk zal worden en waarin het eindeloze gescharrel met geïmproviseerde noodoplossingen achter de rug is.' Toch stonden er op het gebied van onderzoek en onderwijs ook veel beperkende maatregelen op stapel, zo voorzag Jonker, en 'wie in het krachtenveld tussen vrijheid en efficiëntie zijn evenwicht zal willen bewaren, komt telkens opnieuw en overal in het wetenschappelijk onderwijs voor selectie en keuze te staan'.² Het zou niet voor het laatst zijn dat er over dit onderwerp – studievrijheid en efficiëntie van onderwijs en onderzoek – gesproken moest worden. Vanaf begin jaren zestig groeide de studentenpopulatie in Nederland snel; het werd daarvoor onmogelijk de traditionele, vrije opzet van de studie overeind te houden en de overheid nam verschillende maatregelen om de studieduur te verkorten en het onderzoek meer te reguleren.

Ook inhoudelijk was de natuurkunde in de jaren zestig en zeventig volop in beweging. Er werd onderzoek gedaan met steeds grotere versnellers, waarmee steeds meer subatomaire deeltjes werden ontdekt. Dit soort onderzoek – ter onderscheiding van de 'traditionele' kernfy-